

Sygn. akt I C 609/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Łucja Oleksy-Miszczuk
Protokolant:	Wioleta Motyczka

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2021 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa I. K. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą
w W.

o zapłatę

1) oddała powództwa;

2) zasądza od powódki I. K. (1) na rzecz pozwanego (...)S.A. z siedzibą w W. kwotę 10.817 (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Łucja Oleksy-Miszczuk

Sygnatura akt I C 609/20

UZASADNIENIE

Powódka I. K. (1) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego (...) SA w W. kwoty 353.105,90 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu w związku z nadpłatą poczynioną na kredycie, jaka wynikła z abuzywnego charakteru klauzul umownych, ewentualnie zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 419.249,37 zł tytułem nadpłaty poczynionej w związku ze zwrotem przekazanych przez pozwanego środków w wyniku wykonania nieważnej umowy. W uzasadnieniu powódka podniosła, że umowa kredytu jaką zawarła z pozwanym jest nieważna, albowiem nie określa wysokości zobowiązania w złotych, a nadto nie spełnia wymogów art. 69 prawa bankowego, co powoduje jej nieważność w świetle art. 58 § 1 k.c. Umowa zawiera klauzule abuzywne, a to w § 5 ust. 4 i § 13 ust. 7. Powódka wywodziła, iż otwiera to drogę do założenia ważności umowy, po przekształceniu jej w umowę kredytu złotowego oprocentowanego stawką LIBOR, ewentualnie do uznania całej umowy za nieważną. W tym drugim wypadku powódka zastosowała na potrzeby rozliczenia z pozwanym tzw. teorię salda.

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa Wywodził, iż powódka nie ma statusu konsumenta, albowiem celem zawarcia kredytu było przeznaczenie środków w ten sposób uzyskanych na działalność gospodarczą, a niezależnie od tego umowa nie jest nieważna, ani nie zawiera klauzul abuzywnych. Podkreślił, iż powódka miała możliwość dokonania wyboru mechanizmu spłaty, a nawet gdyby przyjąć, że klauzula przeliczeniowa stosowana przy spłacie rat ma

charakter klauzuli niedozwolonej, to nie ma przeszkód by po jej wyeliminowaniu powódka w dalszym ciągu spłacała kredyt w CHF.

Sąd ustalił co następuje:

Powódka poszukiwała środków na sfinansowanie zakupu nieruchomości. Od pośrednika nieruchomości powódka i jej małżonek dowiedzieli się o możliwości uzyskania korzystnego kredytu w CHF.

W piśmie datowanym na 25 maja 2007r. i złożonym pozwanemu powódka oświadczyła, iż osiąga dochody z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w ramach (...) Spółka jawna i w okresie od 1 stycznia 2007r. do 30 kwietnia 2007r. uzyskała przychód w wysokości 1.680.423,60 zł, w tym koszty uzyskania przychodu wynosiły : a) wydatki ogółem, w tym składki na ubezpieczenie społeczne 1.247.892,71 zł, b) amortyzację 3.005,72 zł. Wynik finansowy przed opodatkowaniem to 432.530,89 zł, podatek dochodowy jaki winna odprowadzić to 81.137,- zł, a dochód netto to 430.312, 23 zł (oświadczenie k. 156).

W dniu 31 maja 2007r. powódka złożyła wniosek kredytowy na kwotę 650.000 zł powiększoną o prowizję w wysokości 13. 265,31 zł, łącznie 663.265,31 zł. Jako wnioskowaną walutę kredytu zaznaczono CHF. Z wniosku wynika, że nieruchomość obejmuje działkę o powierzchni 625 m², zabudowana budynkiem o powierzchni 240 m² (wniosek k. 148).

W dniu 29 czerwca 2007r. strony zawarły umowę kredytu mieszkaniowego (...) (umowa k. 14). Na mocy umowy pozwany zobowiązał się do postawienia do dyspozycji powódki kwoty 292.445,02 CHF na sfinansowanie zakupu prawa własności nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) (§ 2 umowy). Wypłata kredytu zgodnie z umową miała nastąpić jednorazowo na rachunek zbywcy prawa, w formie przelewu na rachunek wskazany dyspozycji kredytobiorcy. Kredyt mógł być wypłacony w walucie wymiennej na sfinansowanie zobowiązań za granicą, bądź w walucie polskiej na sfinansowanie zobowiązań w kraju. W tym ostatnim wypadku stosowano do przeliczenia kurs kupna dewiz obowiązujący u pozwanego w dniu realizacji zlecenia (§ 5 umowy). Odsetki od kredytu pobierane były w walucie kredytu wedle zmiennej stopy procentowej ustalonej przy użyciu stawki LIBOR (§ 6 i 7 umowy). Zabezpieczeniem umowy była m.in. hipoteka zwykła i kaucyjna określona w CHF (§ 11 umowy). Spłata zobowiązania powódki następować może zgodnie z umową w drodze potrącenia przez pozwanego swoich wierzytelności z tytułu udzielonego kredytu z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego powódki (numer rachunku wskazano w umowie), przy czym potrącenie z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego prowadzonego w walucie polskiej następowało w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, według obowiązującego w (...) S.A. w dniu wymagalności kursu sprzedaży dla dewiz (§ 13 ust. 1 i 7 umowy). Zgodnie z § 12 pkt 2 umowy okres kredytowania miał zakończyć się z dniem 25 czerwca 2017r.

W § 30 umowy zawarte zostało oświadczenie kredytobiorcy o poinformowaniu go o ryzyku kursowym i ryzyku zmiennej stopy procentowej, a także postanowienie zezwalające powódce na zmianę waluty kredytu w całym okresie kredytowania, z zastrzeżeniem że może to wpłynąć na wysokość zadłużenia, wysokość stawki referencyjnej, wysokość marży oraz wysokość rat.

Aneks nr (...) do umowy, zawartym w dniu 20 lipca 2007r. strony ustaliły nową wysokość marży, co obniżyło oprocentowane kredytu (aneks k. 146).

Kwota kredytu wypłacona została w dniu 12 lipca 2007r. w następujących sposób: 5.848,90 CHF z tytułu prowizji raz 286.596,12 CHF, co stanowiło równowartość 635.469,58 PLN po kursie 2,2173 na rachunek wskazany przez kredytobiorcę. Całkowita spłata i rozliczenie kredytu nastąpiło z dniem 25 września 2015r. (zaświadczenie dotyczące wypłaty i spłaty kredytu k. 25, przy czym w zaświadczeniu popełniono omyłkę pisarską co do daty spłaty i rozliczenia kredytu – data ta jest późniejsza od daty wydania zaświadczenia; na datę całkowitej spłaty kredytu wskazuje pismo pozwanego z dnia 8.10.2018r. k. 38).

Umowa zawarta między stronami sporządzona została przy użyciu wzorca stosowanego przez pozwanego. Praktyką pozwanego było, iż postanowienia umowy co do rodzaju waluty kredytu i sposobu jego spłaty były indywidualnie negocjowane z klientami. Klientom każdorazowo przedstawiono propozycje kredytu złotowego i informowano go o ryzyku kursowym na wypadek zaciągnięcia kredytu powiązanego z inną walutą. Osobom zainteresowanym zaciągnięciem kredytu we franku szwajcarskim przedstawiano zawsze symulację spłaty kredytu udzielonego w złotówce i we franku. Procedury obowiązujące u pozwanego w dacie zawierania umowy obligowały pracowników Banku do informowania klientów zainteresowanych kredytem udzielanym w walucie wymiennej o ryzyku kursowym. Bank praktykował również możliwość negocjowania kursu wypłaty kredytu – operację tę przeprowadzano po zawarciu tzw. umowy ramowej (zeznania świadków E. A. i M. K. przesłuchanych na rozprawie w dniu 4 marca 2021r. k. 173 i nast., pismo okólne dyrektora zarządzającego pionem finansowania nieruchomości z dnia 19 czerwca 2006r. – na płycie CD k. 158, regulamin umów ramowych na płycie CD k. 158).

W małżeństwie powódki obowiązuje ustrój rozdzielności majątkowej. Nabycie nieruchomości nastąpiło do majątku powódki. Powódka od lat prowadziła działalność gospodarczą. Pierwotnie w formie spółki cywilnej (...), B. P.. W dniu 15 stycznia 2004r. spółka cywilna została przekształcona w spółkę jawną (...), (...) Spółka jawna, a następnie w (...), (...) Spółka jawna. Powódka była współnikiem wszystkich tych spółek. Była upoważniona do samodzielnego reprezentowania spółki. Do samodzielnego reprezentowania spółki uprawniony był również S. K. (1) (odpis KRS k.133)

Od 20 czerwca 2007r. powódka figuruje w CEIDG z zarejestrowaną działalnością gospodarczą w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami pod firmą (...) i pośrednictwo I. K. (2) (wydruk CEIDG k. 132).

W dniu 31 października 2007r. powódka działając jako Handel i pośrednictwo I. K. (1) zawarła z (...) spółka jawna reprezentowaną przez S. K. (1) umowę najmu. Przedmiotem umowy są pomieszczenia biurowe o powierzchni 240 m⁽²⁾ wraz z piwnicami o powierzchni 40 m⁽²⁾ w budynku przy ul. (...) w K.. Najemca (...) Spółka jawna zobowiązała się płacić powódce czynsz w wysokości 9.000,- zł netto oraz uiszczać opłaty eksploatacyjne (ogrzewanie, podatek od nieruchomości, energia elektryczna, woda , kanalizacja). Należności miały być płatne w oparciu o przedstawione faktury (umowa k. 138).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody w postaci dokumentów i zeznań świadków E. A. i M. K. przesłuchanych na rozprawie w dniu 4 marca 2021r. k. 173 i nast., a w niewielkiej części również o przesłuchanie świadka S. K. i przesłuchanie powódki na rozprawie w dniu 4 marca 2021r. k. 173 i nast. Zeznania świadka E. A. i M. K. Sąd uznał za całkowicie wiarygodne, choć oczywistym jest że na skutek upływu czasu pewne szczegóły zatarły się już w ich pamięci. Niemniej zeznania te korespondują z przedstawionymi w sprawie dokumentami. Natomiast świadek S. K. i powódka w wielu miejscach zeznają niejasno i zasłaniają się niepamięcią, bądź powołują na pełne zaufanie jakie mieli do pozwanego we wszystkich kwestiach, w których szczegółowe zeznanie mogłoby odnieść dla nich niekorzystny skutek. Niejasności takie pojawiają się w zeznaniach świadka i powódki również w zakresie faktów dotyczących przeznaczenia kredytowanego obiektu i czynienia z niego użytku gospodarczego. W szczególności budzą one wątpliwości w świetle umowy najmu załączonej do pozwanego do odpowiedzi na pozew. Powódka kreuje się na osobę nieporadną, niezorientowaną co do treści umowy i jej skutków. Zaprzecza aby w chwili zawierania umowy osiągała jakiegokolwiek dochody co miało jej nie przeszkodzić w uzyskaniu bardzo wysokiego kredytu na zakup nieruchomości. Faktycznie jednak powódka złożyła pozwanemu oświadczenie o dochodach jaki uzyskuje jako współnik (...) Spółka jawna. Gdyby uznać zeznania powódki za wiarygodne należałoby przyjąć, że zawierając umowę kredytu dopuściła się przestępstwa opisanego 297 k.k. Niemniej Sąd przyjął, iż powódka faktycznie osiągała dochody z działalności gospodarczej jako współnik spółki jawnej, a fakt, że prowadzonej w ten sposób działalności gospodarczej nie wykonywała osobiście nie ma przy tym zasadniczego znaczenia. Podobnie Sąd uznał, iż nie polegają na prawdzie zeznania powódki co do braku prowadzenia jakiegokolwiek działalności zarobkowej w ramach zarejestrowanej działalności w postaci handlu i pośrednictwa nieruchomości. Z umowy najmu, której przedmiotem były pomieszczenia w finansowanej z kredytu nieruchomości wynika jednoznacznie, że powódka zawarła umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Co istotne działalność ta została zarejestrowana w dniu 20 czerwca 2007r., a więc na kilka dni przed zawarciem umowy kredytu. Ciąg zdarzeń

obejmujący zarejestrowanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu nieruchomościami, a następnie uzyskanie kredytu na zakup nieruchomości, nabycie nieruchomości i wreszcie zawarcie umowy najmu w ramach prowadzonej działalności pośrednictwa wskazują na zaplanowany sposób działania zmierzający do osiągnięcia założonego przez powódkę celu gospodarczego. Zeznania świadka S. K. i powódki co do przeznaczenia kredytu i okoliczności towarzyszących zawarciu umowy kredytowej nie zasługują w tych warunkach na wiarę.

Sąd zważył następuje:

Zgodnie z art. 3 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich warunki umowy, które nie były indywidualnie uzgadniane mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikającą z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, Warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeżeli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Zgodnie z art. 4 ust 2 dyrektywy ocenia nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

Na gruncie przepisów kodeksu cywilnego istotę klauzul niedozwolonych określa art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Art. 385¹ § 3 precyzuje, iż nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał żadnego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Obie przytoczone wyżej regulacje odnoszą się wyłącznie do umów zawieranych z konsumentem, a zatem w pierwszej kolejności należało ustalić czy powódka podczas zawarcia spornej umowy posiadała status konsumenta.

W myśl art. 2 pkt b dyrektywy „konsument” oznacza każdą osobę fizyczną, która w umowach objętych dyrektywą działa w celach niezwiązanych z handlem, przedsiębiorstwem lub zawodem. Zgodnie zaś z art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Kodeks cywilny nie definiuje pojęcia samej działalności gospodarczej, poprzestając na definicji przedsiębiorcy, którym jest zgodnie z art. 43¹ k.c. osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową i definicji przedsiębiorstwa, którym jest zgodnie z art. 55¹ § 1 k.c. zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczony do prowadzenia działalności gospodarczej.

W myśl art. 3 ustawy Prawo przedsiębiorców, działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Zgodnie z art. 2 obowiązującej w chwili zawarcia umowy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004r. działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W orzecznictwie ukształtował się pogląd, iż o uznaniu działalności za gospodarczą przesądza jej profesjonalny charakter, działanie na własny rachunek oraz zamierzony cel wykonywanej działalności, jej rozmiar, sposób i stopień przygotowania, powtarzalność wykonywanych działań, uczestnictwo w obrocie gospodarczym, podporządkowanie regułom gospodarki rynkowej. W przypadku osób fizycznych wpis do ewidencji działalności gospodarczej stwarza

domniemanie prowadzenia takiej działalności, nie jest on jednak przesłanką przesądzającą o tym czy dana działalność ma czy też nie ma charakteru działalności gospodarczej. Dokonanie takiego wpisu stanowi jedynie podstawę rozpoczęcia działalności gospodarczej w rozumieniu jej legalizacji i nie jest zdarzeniem ani czynnością utożsamianą z podjęciem takiej działalności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2010r., V CSK 371/09).

Z ustaleń dokonanych na gruncie niniejszej sprawy wynika, że kredyt został zaciągnięty na sfinansowanie nieruchomości, która weszła do majątku odrębnego powódki i która następnie (w ciągu trzech miesięcy po jej nabyciu) została przez powódkę wykorzystana jako przedmiot najmu. Najem obejmował w zasadzie całą powierzchnię użytkową budynku tj. 240 m², które miały stanowić pomieszczenia biurowe, a także obejmował piwnice budynku. Przeznaczenie nieruchomości na cele związane z działalnością gospodarczą nie miało zatem charakteru marginalnego – przeciwnie w zasadzie cała nieruchomość została na taki cel przeznaczona, a powódka czerpać miała z tego tytułu istotny dochód obejmujący czynsz w wysokości 9.000 zł. netto.

Dla oceny statusu powódki nie ma znaczenia w jaki sposób umowa została nazwana (umowa kredytu mieszkaniowego (...)), ani też w jaki sposób pozwany oceniał zdolność kredytową powódki i jaki wzorzec umowy zastosował przy jej zawarciu 9 w szczególności czy by to wzorzec stosowany wyłącznie w umowach z przedsiębiorcami). Okoliczność prowadzenia działalności gospodarczej jest bowiem okolicznością obiektywną, niezależną od oceny banku udzielającego kredytu.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że nawet gdyby powódce można było przypisać status konsumenta, to nie ma podstaw do ustalenia bezskuteczności kwestionowanych przez nią klauzul umownych, a tym samym do zasądzenia żądanej przez nią kwoty.

Sporna umowa jest umową o kredyt denominowany do CHF w rozumieniu art. 69 ust 2 pkt 4a i ust 3 ustawy prawo bankowe, choć w chwili jej zawarcia przepis ten jeszcze nie obowiązywał. Istotą umów denominowanych do waluty obcej jest wyrażenie kwoty zobowiązania w walucie obcej i jej następcze przeliczenie na złote polskie (lub inną walutę). Analiza treści spornej umowy i okoliczności towarzyszących jej zawarciu wskazuje jednak w ocenie Sądu, iż przeliczenie wartości kredytu na złote polskie nie było elementem przedmiotowo istotnym umowy, a treść umowy zbliża ją do umowy o kredyt walutowy. Całkowicie bezpodstawne są zgłoszone w pozwie zarzuty dotyczące wątpliwości co do kwoty kapitału. Kapitał kredytu od początku określony był we frankach, a jego wysokość określona została jednoznacznie i w chwili zawierania umowy była znana. Świadczenia stron od początku mogły być wykonane w CHF, przy czym w przypadku wypłaty kapitału nastąpić to mogło pod warunkami związanymi z celem kredytowania. Niezależnie od tego wybór sposobu uruchomienia kredytu leżał po stronie kredytobiorcy i to powodowie zdecydowali o wypłacie środków kredytu w PLN na rachunek przez nich wskazany. Wybór sposobu uruchomienia kredytu warunkowany był oczywiście celem kredytu tj. sfinansowaniem zobowiązań zaciągniętych w kraju. Nie zmienia to jednak faktu, że wybór ten dokonany został przez powodów, albowiem to powodowie decydując się na zaciągnięcie kredytu u pozwanego określili jego cel i wskazali rachunki bankowe na które pozwany miał przelać środki uzyskane przez powodów z kredytu. Zarówno cel kredytowania jak i numery rachunków bankowych, na które środki przelano zostały z powodami indywidualnie uzgodnione i oczywistym jest, że nie mogły zostać narzucone przez pozwanego. Istotnym jest również fakt, że pozwany Bank praktykował możliwość negocjowania kursu waluty przy wypłacie kredytu, o czym klienci Banku byli informowani. Bierność powódki w tym zakresie nie może obecnie wywoływać negatywnych skutków dla pozwanego i przesądzać o braku indywidualnego uzgodnienia treści umowy.

Co do zobowiązania kredytobiorcy, to nawet przyjmując iż klauzula przeliczeniowa dotycząca uiszczania rat kapitałowo – odsetkowych nie była indywidualnie uzgodniona i jako taka, uzależniając sposób tego przeliczenie wyłącznie od woli pozwanego, może być uznana za abuzywną, nie ma podstaw do uwzględnienia powództwa. Trafnie zauważa pozwany, że kapitał kredytu i zobowiązanie zarówno pozwanego jak i powódki od początku w jednoznaczny i wyraźny sposób określone zostało w CHF. Nie ma zatem żadnych przeszkód aby po wyeliminowaniu klauzuli uznanej za abuzywną umowa obowiązywała w dalszym ciągu i była spłacana bezpośrednio w CHF. Nie ma podstaw do tego aby

uznać ją w tej sytuacji za nieważną, bądź dokonywać przewalutowań na umowę określającą zobowiązanie w złotych przy zastosowaniu oprocentowania opartego o stawkę referencyjną LIBOR.

W tych warunkach Sąd oddalił powództwo w całości i w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. zasądził od powódki na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Łucja Oleksy-Miszczyk